

Ragunda kommuns handlingsplan för våld i nära relation

Antagen av kommunstyrelsen den 26 november 2024

Dokumenttyp: Handlingsplan
Diarienummer: KS 2024/497
Giltighetstid: Tills vidare
Dokumentansvarig: IFO-chef

Ragunda kommuns handlingsplan för våld i nära relation

Innehåll

1.0 Inledning.....	3
1.1 Regler för handlingsplanen.....	3
2.0 Målgrupper & Avgränsningar.....	3
2.1 Målgrupp.....	3
Våldsutsatta	3
Barn som bevittnat våld.....	3
Våldsutövare.....	4
2.2 Avgränsningar	4
Närstående/nära relationer	4
Brottsoffer:	4
3.0 Begreppsförklaringar/ Definitioner	4
3.1 Våldstyper	4
Psykiskt våld.....	4
Fysiskt våld	4
Sexuellt våld.....	4
Latent våld	5
Försummelse	5
Digitalt våld	5
Materiellt våld.....	5
Våld mot den utsattas husdjur.....	5
Ekonomiskt våld.....	5
3.3 Övriga definitioner	5
Barnmisshandel.....	5
4.0 Särskilt utsatta grupper	6
Barn som bevittnar och/eller själva blir utsatta för våld.....	6
Kvinnor med funktionsnedsättning	6

Kvinnor med missbruksproblem.....	6
Äldre kvinnor.....	7
Kvinnor med tillfälligt uppehållstillstånd på grund av anknytning – så kallade tvåårsregeln	7
Kvinnor som lever i hederskontexter	7
Personer som lever i samkönade relationer	8
5.0 Utgångspunkter i mötet.....	9
5.1 I möte med våldsutsatta.....	9
5.2 I möte med våldsutövare	9
6.0 Individ- och familjeomsorgens arbete med Våld i nära relation	10
6.1 Handläggning	10
6.2 FREDA.....	10
6.3 Individ- och familjeomsorgens insatser för våld i nära relation	10
6.3.2 Om Råd, stöd och behandling	11
6.3.3 Om Boende / Skyddat boende	11
6.3.4 Försörjningsstöd - Ekonomiskt bistånd.....	11
6.3.5 När det finns djur.....	12
6.3.6 Insatser och stödmöjligheter till våldsutövare	12
6.4 IFOs ansvar gällande intern & extern samverkan.....	12
7.0 Lagstiftning och kommunens ansvar	13
8.0 Mål.....	14
9.0 Statistik och uppföljning	14
10.0 Skyddade personuppgifter	15
11.0 Utbildningsmaterial i arbetet mot våld i nära relationer.....	15
Webbaserad utbildning om heders relaterat våld	15
Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd	15
Socialstyrelsens Handbok våld.....	15
Kunskapsbanken.....	16
Kvinnofridslinjen (020-50 50 50).....	16

1.0 Inledning

Handlingsplanen för våld i nära relation har upprättats i enlighet med Socialstyrelsens allmänna råd (HSLF-FS 2022:39) och Socialstyrelsens Handbok om Våld. Socialstyrelsens handbok är tillsammans med denna handlingsplan ett grundläggande stöd i det dagliga arbetet med våldsutsatta och våldsutövare i Ragunda Kommun.

Syftet med handlingsplanen är att den ska användas för att säkerställa att Ragunda Kommun fullgör de skyldigheter som framkommer i socialtjänstlagens 5 kap. 11§ om brottsoffer inom våld i nära relationer. Handlingsplanen syftar också till att säkerställa att kommunens insatser som erbjuds målgruppen är av god kvalitet.

I ett vidare sammanhang är syftet med handlingsplanen att innehållet i den medverkar till att anställda inom Ragunda kommun har kunskap om våld i nära relationer. Anställda i Ragunda kommun som kommer i kontakt med målgruppen ska kunna informera om rätten till stöd och vid behov vara behjälplig med kontakten med Individ- och familjeomsorgen.

Handlingsplanen finns att hämta i Individ- och familjeomsorgens kvalitets- och ledningssystem. Våld i nära relationer förkortas VINR i handlingsplanen och Individ- och familjeomsorgen förkortas IFO.

1.1 Regler för handlingsplanen

Handlingsplanen godkänns av sociala utskottet och fastställs av kommunstyrelsen i Ragunda kommun. Handlingsplanen följs upp årligen och vid behov.

Handlingsplanen ska vara känd och förankrad hos all personal i organisationen. Lämplig kommunikationskanal för detta är arbetsplatsträffar hos kommunens olika avdelningar. Ansvar för introduktionsplan för nyanställda och för upprätthållande av handlingsplanen är avdelningschefer och enhetschefer.

2.0 Målgrupper & Avgränsningar

2.1 Målgrupp

Ragunda kommun har valt att utgå från de begreppsförklaringar som finns i HSLF-FS 2022:39 6§ för att definiera 3st målgrupper för handlingsplanen:

Våldsutsatta

Barn och vuxna som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående.

Barn som bevittnat våld

Barn som har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående.

Våldsutövare

Barn och vuxna som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp.

2.2 Avgränsningar

Närstående/nära relationer

Närstående/ nära relationer innebär nuvarande partner, före detta partner, förälder, barn, släkting, vän eller bekant, men det kan också handla om syskon. I begreppet närstående, och i definitionen av våld i nära relationer för arbetet i Ragunda kommun, inbegrips inte personal på exempelvis särskilt boende eller gruppbostad.

Brottsoffer:

Handlingsplanen är avgränsad till att gälla våld som sker i nära relationer och inbegriper inte brottsoffer generellt.

3.0 Begreppsförklaringar/ Definitioner

3.1 Våldstyper

(Hämtat ur Socialstyrelsens utbildningsmaterial om Våld i nära relation och hedersvåld)

Våld är ett mångtydigt begrepp som i både forskning och praktik kan definieras på olika sätt. Det kan handla om brottsliga gärningar som fysiskt våld och sexuella övergrepp. Våld kan också vara handlingar som enligt rådande lagstiftning inte definieras som brott, men som sammantaget kan skapa ett mönster av utsatthet. Våldshandlingarna kan ha olika karaktär och består ofta av en kombination av olika handlingar.

Psykiskt våld

Kan handla om nedsättande kommentarer, förlöjliganden, glåpord, direkta eller indirekta hot, tvång och trakasserier. Den våldsutsatta kan också utsättas för kontroll och social isolering.

Fysiskt våld

Kan bestå av örfilar, knytnävsslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar och stryptag. Det kan också innebära att förövaren biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar.

Sexuellt våld

Kan innebära olika former av sexuellt påtvingade handlingar som att tvinga den utsatta att se på pornografi, samlag utan samtycke, sexuella trakasserier och användning av ett sexuellt kränkande språk.

Latent våld

Innebär att den utsatta lever med en ständig rädsla eller oro för våld. Våldet kan vara ilska eller aggressivitet som visar sig i förövarens kroppshållning och kroppsuttryck, som upplevs som hot.

Försummelse

Kan exempelvis vara att den utsatta inte får den hjälp med mat, medicin eller hygien som hon eller han behöver. Den utsatta kan förvägras hjälp till exempel med att komma ur sängen, få för lite, för mycket eller felaktig medicin.

Digitalt våld

Psykiskt eller sexuellt våld som utövas via digitala verktyg som mobiltelefon, platta eller dator. Våldet kan till exempel bestå av hotfulla sms eller att kontrollera hur någon förflyttar sig via GPS. Det kan också vara grooming som innebär att en vuxen person närmar sig barn och unga på nätet i syfte att bygga en relation och så småningom genom hot få dem att utföra allt grövre sexuella handlingar på sig själva framför kameran eller vid ett fysiskt möte. Oftast utger sig den vuxna för att vara jämnårig med barnet.

Materiellt våld

kan innebära förstörelse eller stöld av den utsattas personliga tillhörigheter, bohag, värdesaker med mera.

Våld mot den utsattas husdjur

Det finns ett samband mellan våld mot djur och våld inom familjen. Våldsutövare som utsätter djur för våld ofta använder grövre och farligare våld jämfört med våldsutövare som inte brukar våld mot djur. Är djuret utsatt finns det skäl att tro att våldet är på väg att trappas upp.

Ekonomiskt våld

Kan uttryckas genom ekonomiska hot, begränsningar av gemensamma ekonomiska tillgångar eller genom att tvinga någon att utföra ekonomiska olagligheter. Det kan till exempel handla om att en partner utövar kontroll, så att den utsatta inte själv får tillgång till eller får bestämma över ekonomin, att gemensamma tillgångar undanhålls eller att den utsatta förhindras att arbeta eller delta i aktiviteter som kan leda till egen försörjning.

3.3 Övriga definitioner**Barnmisshandel**

I FN:s barnrättskommitté används som beteckning för våld mot barn alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande av barn. I SOU 2001:72 Barnmisshandel

- att förebygga och åtgärda, definieras misshandel mot barn på följande sätt: Barnmisshandel är, när en vuxen person utsätter ett barn för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar eller försummar att tillgodose barnets grundläggande behov.

4.0 Särskilt utsatta grupper

Särskilt utsatt grupp innebär grupper som löper större risk att utsättas för våld, att våldets konsekvenser riskerar att bli större och att gruppens förmåga att utnyttja sina resurser är mer begränsad.

Män som utsätts för våld av närstående i heterosexuella relationer lyfts inte fram i lagstiftningen och är inte forskat på i samma utsträckning som mäns våld mot kvinnor. Kommande rubriker om särskilt sårbara grupper handlar därför om kvinnors särskilda utsatthet men samma resonemang kan användas när en man utsätts för våld av närstående.

Barn som bevittnar och/eller själva blir utsatta för våld

Mellan en fjärdedel till mer än hälften av alla barn som växer upp i familjer där det förekommer våld blir själva utsatta för våld.

Barn som bevittnat våld i sina familjer har rätt att få hjälp enligt HSLF-FS 2022:39 6§ + Barnkonventionen. I barnkonventionen framkommer att barn som utsätts för någon form av övergrepp och utnyttjande har rätt till psykisk och fysisk rehabilitering och social återanpassning. Barn som bevittnat våld inkluderas i denna grupp.

Barn som lever i familjer där det finns våld mellan föräldrarna är en riskgrupp för att utveckla hälsoproblem under barndomen men också i vuxenlivet. Dessa barn löper också en högre risk att utveckla emotionella och beteendemässiga problem såsom ångest, depression, svaga skolprestationer, låg självkänsla och fysiska hälsoproblem.

Kvinnor med funktionsnedsättning

Kvinnor med funktionsnedsättningar är mer eller mindre beroende av hjälp från andra i sin vardag. De utsätts för våld och övergrepp i minst lika stor utsträckning som kvinnor generellt men är särskilt utsatta eftersom de ofta utsätts av personer som de på olika sätt är beroende av.

Kvinnor med missbruksproblem

Våldsutsatta kvinnor med missbruk är inte någon homogen grupp. De kan komma från olika sociala och kulturella bakgrunder och samhällsklasser, de kan missbruka såväl alkohol som narkotika eller läkemedel. De kan leva ordnade förhållanden eller vara marginaliserade.

Äldre kvinnor

Forskning som berör våld i nära relationer utesluter ofta äldre personer över 65 år. Våld mot äldre kan börja i samband med sjukdomar och funktionsnedsättning, eller vara en fortsättning på det våld som pågått sedan länge. Undersökningar visar att äldre har svårt att tillgodogöra sig lagliga rättigheter eftersom de ofta saknar tillgång till kunskap och informationsteknik. En våldsutsatts trovärdighet kan påverkas negativt om personen exempelvis har en demenssjukdom. Detta kan också försvåra ett uppbrott samt påverka det stöd och den hjälp en äldre våldsutsatt får från samhället.

Våld mot äldre har många beröringspunkter med annat våld i nära relationer, men innebär även viktiga skillnader då äldre personer i många avseenden är en mer sårbar grupp. Ofta befinner sig personen i beroendeställning, vilket minskar möjligheten att söka hjälp. Beroendeställningen gör äldre kvinnor extra sårbara och skador så som ben- och armbrott och blåmärken kan lätt tolkas som åldersrelaterat.

Kvinnor med tillfälligt uppehållstillstånd på grund av anknytning – så kallade tvåårsregeln

Kvinnor och barn som kommit till Sverige på grund av anknytning är en särskilt utsatt grupp eftersom de tenderar att hamna i stark beroendeställning till mannen. Många kvinnor som kommit till Sverige i tron om att möta kärlek och ett bättre liv har istället blivit utsatta för våld, hot och förtryck. Eftersom de beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning medför detta att de befinner sig i en särskilt utsatt situation. Dessa kvinnor kan tveka att kontakta myndigheter på grund av rädsla att förlora sitt tillfälliga uppehållstillstånd.

Utlänningslagen 5 kap. 16 § innehåller ett undantag för relationer som upphört på grund av att den utländska personen eller personens barn utsatts för våld eller allvarlig kränkning. Det är dessa bestämmelser som brukar kallas tvåårsregeln. En kvinna som har utsatts för våld i relationen ska kunna få stanna trots att de två åren inte har gått i de fall våldet har varit upprepat och grovt. Få fall lever dock upp till kraven som ställs för att denna skyddsgrund ska gälla.

Kvinnan kan även få stanna i Sverige om hon har skaffat sig särskild koppling till Sverige innan de två åren har gått. Ett av problemen för kvinnor som lever i våldsrelationer är dock att de inte sällan hindras från att rota sig i Sverige. Det sociala nätverket sammanfaller ofta med våldsutövarens. En del kvinnor med utländsk bakgrund har också begränsad förmåga att uttrycka sig på svenska och/eller bristande kunskaper om var de kan vända sig för att få hjälp.

Kvinnor som lever i hederskontexter

Hedersrelaterat våld och förtryck, har sin grund i kulturella föreställningar om kön, makt och sexualitet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhets i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och

kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Kontrollen kan sträcka sig från begränsningar i vardagen som rör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb, giftermål och skilsmässa. Det är inte ovanligt att kontrollen utvecklas till hot om våld och våld, och ibland även dödligt våld.

Hedersrelaterat våld är oftast riktat mot unga kvinnor. Pojkar, homosexuella, bisexuella och personer med könsöverskridande identitet kan också drabbas.

Personer som lever i samkönade relationer

Våld i samkönade relationer innefattar våld mot homosexuella personer av en partner av samma kön. I målgruppen ingår även bisexuella eller transsexuella personer. Det våld som förekommer i samkönade parrelationer är ofta osynligt och uppmärksammas inte i samma grad som annat våld. Dessa grupper söker heller inte hjälp i samma utsträckning och har ofta svaga sociala nätverk.

Detta innebär att professionella som möter dessa målgrupper behöver vara extra vaksamma då den vän som följer med den våldsutsatta kan vara den våldsamma partnern.

5.0 Utgångspunkter i mötet

I alla ärenden som berör våld i nära relationer är det av högsta vikt att ta reda på om det finns barn med i ärendet, om polisanmälan är gjord och om eventuella skador finns dokumenterade.

5.1 I möte med våldsutsatta

Samtliga anställda som möter våldsutsatta har ansvar för att ge information om möjligheter till stöd både från IFO och av andra aktörer.

Det är alltid den som utövat våldet som är ansvarig för det. Att vara utsatt för våld innebär ofta starka känslor av skuld och skam och därför är det viktigt att gå varligt fram, att vara beredd på att höra våldsberättelser och att utgå från att personens berättelse är sann. Rädslan att inte bli trodd är ofta stor och det kan behövas flera samtal då berättelserna ofta växer fram, det kan ta tid att lita på omgivningen och till en början är det vanligt att bara återge delar av erfarenheterna av våld. Kris- och chocktillstånd påverkar också förmågan att berätta och kan göra den utsattas berättelse osammanhängande och svårbegriplig.

Ifrågasätt, skuldbelägg eller kritisera inte den våldsutsatta, även om den personen återvänder till förövaren. Det slutgiltiga beslutet att lämna en destruktiv relation kan växa fram långsamt och den våldsutsatta behöver respekteras även i den processen. Informera om att det finns stöd, hjälp och skydd att få oavsett var i processen den våldsutsatta befinner sig.

Uppmana alltid den som är utsatt för våld i nära relation att göra en polisanmälan, men detta är inget krav för att få stöd av socialtjänsten. Erbjud dig att följa med personen när polisanmälan görs. Information om vad som gäller vid anmälan om brott och rättsprocessen finns på Brottsoffermyndighetens webbsida.

5.2 I möte med våldsutövare

Utgångspunkten är att finna adekvat stöd för våldsutövare och inte skuldbelägga den enskilde.

Att ha utsatt en närstående för våld innebär ofta starka känslor av skuld och skam och där det är viktigt att gå varligt fram i möte med våldsutövare. Handlingarna ska konkretiseras och våld ska alltid kallas för våld och inte bagatelliseras eller förminskas. Att erbjuda våldsutövare råd, stöd och insatser är en viktig del i det förebyggande arbetet av våld i nära relationer.

6.0 Individ- och familjeomsorgens arbete med Våld i nära relation

6.1 Handläggning

I Ragunda Kommun är det IFO som ansvarar för stöd och service för målgrupperna för denna handlingsplan. IFO har en arbetsrutin att följa i arbetet med VINR där utgångspunkten är att handläggningen ska hanteras skyndsamt.

När det i pågående ärenden på IFO finns misstanke om våld i nära relationer ska ansvarig handläggare oavsett område genomföra FREDA-kortfrågor eller motsvarande metod beroende på målgrupp. Ansvarig handläggare rådgör med VINR handläggare.

Finns det barn i familjen gör VINR-handläggaren omedelbart en intern orosanmälan. Barnhandläggare gör skyndsamt en bedömning av barnets skyddsbehov, utifrån barnets situation.

6.2 FREDA

IFO använder sig av FREDA. FREDA är ett standardiserat bedömningsinstrument i tre delar för socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer. FREDA har utarbetats av Socialstyrelsen och används i syfte att identifiera behov av skydd och stöd.

FREDA-kostfrågor är ett stöd att identifiera våld i enskilda ärenden.

FREDA-beskrivning är en hjälp att få en uppfattning om karaktären på det våld som förekommit eller förekommer.

FREDA-farlighetsbedömning är ett redskap för att bedöma risken för fortsatt ut-satthet och ska finnas som underlag för att bedöma behov av ökat skydd.

I bedömningsinstrumentet inryms många frågor om och aspekter av våld i nära relationer som kan ses som ett utbildningsmaterial, det kan hjälpa oss att upptäcka och fråga om våld av mer subtilare art. Även om FREDA inte genomförs av personal på äldre- och LSS-avdelningen, är det värdefullt att titta igenom frågorna och ”ha dem med sig” i mötet med våldsutsatta och de som misstänks vara våldsutsatta.

I handläggning av hedersrelaterat våld används bedömningsinstrumentet PATRIARK.

6.3 Individ- och familjeomsorgens insatser för våld i nära relation

Det är IFO:s ansvar att utreda, besluta om och följa upp lämpliga insatser för våldsutsatta och de som utsätter närstående för våld. De insatser som finns för målgruppen via IFO är:

- Råd och stöd via socialsekreterare
- Skyddat boende i den akuta situationen
- Stöd i att ordna annat boende om det finns skäl till detta.
- Försörjningsstöd
- Vård- och behandling vid beroende/missbruksproblematik.
- Individuellt anpassade insatser
- Trappan – krissamtal för barn som bevittnat våld. Enskilda samtal samt gruppverksamhet
- Omsorgstrappa – samtal för förälder/omsorgsperson i familjer som upplevt våld.
- Repulse, ATV (alternativ till våld) – efter bedömning anpassat till personer som utövat/utövar våld.
- Remiss till Centrum mot Våld både gällande våldsutsatta och våldsutövare.

6.3.2 Om Råd, stöd och behandling

En våldsutsatt person kan vara i behov av stöd såväl i det långa som korta loppet. I det akuta skedet kan det vara behov av praktiskt stöd, senare kanske mer om bearbetning och nyorientering för att kunna gå vidare. Uppföljningssamtal ska alltid erbjudas, oavsett om utredning inleds eller inte.

6.3.3 Om Boende / Skyddat boende

Det är socialnämndens ansvar att personer som utsatts för våld får det stöd och den hjälp de behöver, inklusive boende/skyddat boende.

Om den våldsutsatta inte kan bo kvar i hemmet, tillfälligt eller permanent, ska personen erbjudas skyddat boende eller annat tillfälligt boende, så som jurlägenhet eller vandrarhem. Individuell bedömning ska göras av behovet av boendetyper. Vilken typ av boende som är aktuellt i det enskilda ärendet beror på den enskildes skyddsbehov, särskild utsatthet samt eventuella medföljande barn.

Boende beviljas som biståndsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL.

När barn, enskilt eller tillsammans med förälder ska placeras i skyddat boende styrs detta av Lag (2024:79) Om placering av barn i skyddat boende.

6.3.4 Försörjningsstöd - Ekonomiskt bistånd

Den enskildes rätt till ekonomiskt bistånd bör särskilt beaktas i bedömningen rörande personer som utsatts för våld i nära relationer. En våldsutsatt person kan i samband med ett uppbrott vara i behov av ekonomiskt bistånd för att klara sitt

uppehälle. Det kan handla om akuta situationer och socialkontoret tillhandahåller beredskap för att kunna handlägga dessa akuta ärenden. Socialkontoret kan utifrån behov göra undantag från riksnormen och beräkna kostnader till en nivå högre än norm då den som är våldsutsatt har tillfälligt höga kostnader.

6.3.5 När det finns djur

De flesta skyddade boenden kan idag inte ta emot personer som vill ta med sig husdjur. Det finns en ideell förening som kan förmedla en jourplats åt djuret under tiden personen har behov av skyddat boende, se VOOV - veterinär omtanke om våldsutsatta. 1 april 2019 infördes lagen **lex Maja** som innebär att personal inom hälso- och sjukvård och socialtjänst en möjlighet att anmäla vanvård av djur till länsstyrelsen.

6.3.6 Insatser och stödmöjligheter till våldsutövare

IFO har ansvar för hela frågan gällande våld i nära relationer, vilket innebär ansvar även för dem som utövar våld. För att förebygga och motverka våld i nära relationer är det viktigt att fråga också om våldsutövande. Precis som frågor om våld till eventuellt utsatta är det alltid bra att föregå frågorna med information om att dessa frågor ställs regelbundet och att ställa generella frågor om personens relationer. Våldsutövare ska erbjudas stöd och hjälp för att förändra sitt beteende. Insatserna för våldsutövare måste övervägas utifrån ett säkerhetsperspektiv gällande de utsatta. Att erbjuda våldsutövare insatser är en viktig del i det förebyggande arbetet av våld i nära relationer. Det är angeläget att motverka upprepningar av våld i nära relationer.

6.4 Individ- och familjeomsorgens ansvar gällande intern och extern samverkan

Internt: Syftet med intern samverkan är att samordna personal som arbetar i samma ärende men inom olika områden inom IFO. Samverkan ska initieras av den handläggare som ser behovet.

Extern: IFO har en utsedd samordnare som deltar i ett samverkans forum där bla länsstyrelsen, socialtjänst och öppenvård från andra kommuner är med.

Operation Norrskan är ett länsöverskridande samverkans forum där polis, region och kommun/socialtjänst deltar. Samarbetet syfte är att förbättra skyddet stödet och hjälpen för våldsutsatta

Centrum mot våld (CMV) är en länsövergripande verksamhet som länets alla kommuner delfinansierar och har delaktighet i.

Kommunens invånare kan komma i kontakt med Centrum mot våld på olika sätt. De kan antingen själva ta kontakt direkt med Centrum mot våld eller ansöka om remiss för insats/kontakt via socialsekreterare på Individ och familjeomsorgen. CMV tillhanda håller rådgivning, stöd till kommunerna när det gäller våld i nära relation. De tillhanda håller även vissa behandlingsformer och samtal till vuxna, barn, våldsoffer och våldsutövare

7.0 Lagstiftning och kommunens ansvar

Socialnämndens ansvar för våld i nära relationer styrs främst av bestämmelser i socialtjänstlagen (2001:453). Andra viktiga bestämmelser som omgärdar våld i nära relationer är FN:s deklaration för mänskliga rättigheter (1948) och deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor (1993) samt FN:s barnkonvention (1989).

Enligt 5 kap. 11 § socialtjänstlagen, Brottsofferparagrafen:

Till socialnämndens uppgifter bör att verka för att den som utsätts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp. Socialnämnden ska särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation. Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsatts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialnämnden ska särskilt beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp.

Förutom Brottsofferparagrafen finns andra paragrafer inom socialtjänstlagen som kan anges när det gäller kommunens ansvar för brottsoffer. Dessa är.

2 kap. 1 § och 2 a kap. 1 § SoL, Socialnämnden har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver.

3 kap. 1 § SoL, Socialnämndens uppgift att ansvara för individuella inriktade insatser som är anpassade efter den enskildes behov.

3 kap. 3 § SoL fastställer att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet, att uppgifter skall utföras av personal med lämplig utbildning och erfarenhet och att kvalitén skall utvecklas och säkras.

4 kap. 1 § SoL, hanterar rätten till bistånd.

5 kap. 1 § SoL, beskriver att socialnämnden ska verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden.

När barn, enskilt eller tillsammans med förälder ska placeras i skyddat boende styrs detta av Lag (2024:79) Om placering av barn i skyddat boende.

Socialtjänstlagen är inte lika tydlig när det gäller socialnämndens ansvar för målgruppen våldsutövare. Den som utövar våld har rätt att efter bedömning erbjudas adekvat stöd och hjälp för att förändra sitt beteende. Att erbjuda och ge insatser enligt 4 kap. 1 § SoL till den som utövar våld är en viktig del i det förebyggande arbetet och kan indirekt ses som en insats för att den som utsätts för våld inte ska riskera att bli utsatt på nytt och för att barn inte ska behöva bevittna våld.

8.0 Mål

Ragunda Kommun har en långsiktig ”nollvision” att ingen person, vuxen eller barn ska utsättas för våld eller andra övergrepp från närstående.

Ragunda kommuns handlingsplan inriktas på att nå följande mål för de identifierade målgrupperna:

- *Att de våldsutsatta och våldsutövare får adekvat hjälp och individuell bedömning.*
- *De våldsutsatta ska garanteras ett snabbt och säkert skydd.*
- *Barnens situation skall prioriteras och deras behov av stöd och skydd skall alltid utredas.*
- *Den som lever i hedersvåld och förtryck skall uppmärksammas så att de får rätt insatser, stöd och skydd.*
- *Allt ska ske utifrån en helhetssyn.*
- *Ragunda Kommun ska verka för att arbeta förebyggande och förhindra att våld uppkommer, utveckla metoder och skapa samverkan mellan olika instanser för arbetet med vuxna och barn.*
- *Viktigt är att insatserna följs upp och kvalitetssäkras. Insatserna ska göras utifrån ett rättsligt, socialt, ekonomiskt, hälsorelaterat samt jämställdhetsperspektiv.*
- *Ärenden och mål ska dokumenteras och följas upp enligt 11 kap. 5 § SoL samt HSLF-FS 2022:39*

9.0 Statistik och uppföljning

IFO:s arbete mot våld i nära relationer kartläggs och följs upp årligen, detta bland annat genom att samordnaren tar fram statistik angående

-VINR-ärenden, vuxen utan barn hos IFO

-VINR-ärenden, vuxen med barn hos IFO

-Beslutade insatser för våldsutsatta och våldsutövare (även insatser för barn så som Trappan-samtal) hos IFO.

Statistik samlas även årligen in angående Insatser verkställda hos Centrum mot våld där personen är folkbokförd i Ragunda Kommun och hur många kontakter Kvinnojouren haft med personer folkbokförda i kommun

10.0 Skyddade personuppgifter

Det finns tre grader av skyddade personuppgifter: sekretessmarkering, kvarskrivning och fingerade personuppgifter. I varje enskilt ärende som rör en person med skyddade personuppgifter är det nödvändigt att kartlägga och bedöma hotbilden och hur skyddet ska utformas för just den personen. Ansökan om skyddade personuppgifter görs hos Skatteverket. Alla personer som har skyddade personuppgifter får automatiskt sekretessmarkering i socialkontorets verksamhetssystem.

11.0 Utbildningsmaterial i arbetet mot våld i nära relationer

Webbaserad introduktionskurs med grundläggande kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Webbkursen vänder sig i första hand till dig som arbetar inom socialtjänsten, men den kan också användas av yrkesverksamma inom vård, omsorg, skola och rättsväsende. Även privatpersoner kan gå kursen.

Den är helt kostnadsfri att använda och tar maximalt tre timmar i anspråk. Så här gör du: Skapa ett konto med en e-postadress och valfritt lösenord och logga in. Du kan gå kursen enskilt eller i grupp.

För kursledare som valt ”gruppspåret” i menyn finns det en utbildningsmanual att ladda ned. (www.webbkursomvald.se)

Webbaserad utbildning om hedersrelaterat våld

Migrationsverket har med stöd från Länsstyrelsen Östergötland tagit fram denna webbutbildning om hedersrelaterat våld och förtryck.

I denna utbildning får du bland annat lära dig om mänskliga rättigheter, hedersbegreppet, hur många som berörs, familjestruktur, lagen om tvångs- och barnäktenskap, HBTQ och heder och om intellektuell funktionsnedsättning och heder

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd

För att ge vägledning åt kommuner och landsting har Socialstyrelsen publicerat föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer HSLF-FS 2022:39 som omfattar socialtjänstens, hälso- och sjukvårdens och tandvårdens arbete samt publicerat en handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer som komplement till föreskrifterna. Med föreskrifterna och de allmänna råden samt handboken vill Socialstyrelsen ge socialnämnden och vårdgivare stöd både för planering av verksamheten på en övergripande nivå och för handläggning av enskilda ärenden.

Socialstyrelsens Handbok våld

Socialstyrelsens Handbok våld är ett komplement till föreskrifterna och de allmänna råden om våld i nära relationer. Den nya författningen, och således även

handboken, omfattar en vidare målgrupp än de tidigare allmänna råden. Här avses vuxna kvinnor och män som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående samt barn som utsatts för eller bevittnat våld av eller mot närstående. Handboken syftar till att ge socialtjänsten och hälso- och sjukvården vägledning på området och tar upp lagstiftning och förarbeten samt kunskap baserad på forskning och erfarenheter från verksamheterna. Den innehåller även avsnitt om familjerätten och förhållandet mellan socialtjänsten och ideella föreningar.

Kunskapsbanken

NCK:s kunskapsbank är en webbplats för dig som söker kunskap inom områdena mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer. Här hittar du forskare och aktuella forskningsprojekt, ämnesguider, litteraturtips samt en mängd publikationer från NCK och andra myndigheter.

Kvinnofridslinjen (020-50 50 50)

Kvinnofridslinjen är en nationell stödtelefon för den som utsatts för hot och våld. Den som är anhörig eller vän är också välkommen att ringa till kvinnofridslinjen. De har öppet dygnet runt och man ringer oss gratis oavsett var man bor i Sverige.